

Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27148>

Özet

Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeği, Türkiye'deki eğitim sisteminde uygulanan zorunlu yer değiştirme politikalarına yönelik öğretmen algıları, tutumları ve bu sürecin yarattığı potansiyel örgütsel stresi ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Şahin, Beycioğlu, Sincar ve Çakırkçı (2016) tarafından geliştirilen bu ölçek, öğretmenlerin rotasyon uygulamalarına ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerini, mesleki bağlılık ve motivasyon üzerindeki etkilerini sistematik olarak değerlendirmeyi hedefler. Ölçeğin geliştirilmesi, Türk eğitim sistemindeki personel yönetimi uygulamalarının etkilerini ampirik olarak incelemeye yönelik önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, Rotasyon, Zorunlu Yer Değiştirme, Eğitim Yönetimi, Ölçek Geliştirme, Personel Yönetimi, Algı.

Yazarlar

Şmail Şahin, Kadir Beycioğlu, Mustafa Sincar, Fikret Çakırkçı.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan öğretmenlerin zorunlu rotasyon uygulamalarına yönelik algıları ve bu uygulamaların mesleki yaşamlarına etkilerini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı oluşturmaktır. Bu amaçla, eğitim yöneticilerine ve politika yapıcılara, rotasyon kararlarının öğretmen memnuniyeti, performans ve örgütsel bağlılığı üzerindeki etkilerini anlamada bilimsel veriler sunmayı amaçlanmaktadır. Ayrıca, ölçek, öğretmenlerin rotasyona karşı gösterdikleri direnç veya adaptasyon düzeylerini belirlemede kullanılabilir.

Geliştirme süreci, ilgili literatür taraması, uzman görüşleri alınması ve geniş bir öğretmen örnekleminde istatistiksel analizlerin yapılması içerir. Böylece ölçek, rotasyonun sadece coğrafi bir yer değiştirme olmaktan öte, psikolojik ve sosyal bir olgu olarak nasıl deneyimlendiğini ortaya koymayı hedeflemiştir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeği, çok boyutlu bir yapı ölçmektedir. Bu yapı, öğretmenlerin zorunlu yer değiştirmeye dair geliştirdikleri tutumları ve bu durumun yol açtığı farklı sonuçları kapsar. Tipik olarak bu tür yönetimsel uygulamalara yönelik ölçekler, aşağıdaki alt boyutları içerebilir:

Rotasyonun Algılanan Faydaları: Öğretmenlerin, rotasyonun kariyer gelişimine, yeni deneyimler kazanmaya veya eğitimde fırsat eşitliğine katkıda bulunacağına dair inançları.

Rotasyonun Algılanan Zararları/Maliyetleri: Rotasyonun kişisel yaşam (aile, sosyal çevre), ekonomik durum (taahhüt masrafları) ve mesleki tatmin üzerindeki olumsuz etkilerine dair algıları.

Yönetime Güven ve Adalet Algıları: Rotasyon kararlarının şeffaflığı ve adil bir şekilde uygulandığına dair inanç düzeyi.

Ölçek, bu boyutlar üzerinden öğretmenlerin karmaşık duygusal ve bilişsel tepkilerini nicel olarak ifade etmelerine olanak tanır. Ölçülen temel psikometrik yapı, "Zorunlu Yer Değiştirme Tutumu" veya "Rotasyon Stresi" olarak kavramsallaştırılabilir.

Geçerlik

Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeği'nin geliştirme çalışmasında (Şahin vd., 2016), ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır. Çalışma, genellikle yapı geçerliği ve kapsam geçerliği odaklıdır.

Yapı Geçerliliği: Bu, ölçeğin teorik yapıyı doğru bir şekilde temsil edip etmediğini gösterir. Geliştirme makalesinde, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin faktör yapısının doğrulanması hedeflenmiştir. DFA sonuçları, modelin uyum indekslerinin (örneğin, RMSEA, CFI, GFI) kabul edilebilir sınırlarda olduğunu göstermektedir.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, rotasyonun tüm önemli yönlerini temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Bu süreç, ölçek maddelerinin ilgili literatürle ve uzmanların konu hakkındaki bilgileriyle ne kadar örtüştüğünü ortaya koyar.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, aynı koşullar altında tekrar uygulandığında tutarlı sonuçlar verme derecesini ifade eder. Şahin ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin iç tutarlılığı test etmek amacıyla yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa (α) katsayısı hesaplanmıştır.

Çıktı Tutarlılık (Cronbach Alfa): Ölçeğin genelinde ve her bir alt boyutunda yüksek Cronbach Alfa değerlerinin (genellikle .70 ve üzeri) elde edildiği varsayılırsa, bu da maddelerin birbiriyle uyumlu olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zaman içinde ne kadar stabil olduğunu belirlemek için belirli bir zaman aralığıyla aynı gruba tekrar uygulanması ve sonuçlar arasındaki korelasyonun incelenmesi de güvenilirlik analizlerinin bir parçası olabilir. Bu yöntem, ölçeğin zamana karşı dayanıklılığını gösterir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, rotasyon alg?s?n?n alt?nda yatan boyutlar? ortaya ç?karmak için Faktör Analizi kullan?lm??t?r. Bu analizler, zorunlu yer de?i?tirmenin ö?retmenler taraf?ndan alg?lanan farklı yönlerinin (örne?in, kariyer etkisi, ki?isel zorluklar, örgütsel adalet) ayrı faktörler halinde grupland???n? göstermi?tir.

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA): Ölçe?in ba?lang?ç a?amas?nda, maddeler aras?ndaki ili?kileri incelemek ve kaç faktörün (alt boyutun) yap?y? en iyi aç?klad???n? belirlemek için kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemi?tir.

Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA): AFA ile belirlenen faktör yap?s?n?n, farklı bir örneklem üzerinde teorik modele ne kadar uydu?unu test etmek için DFA uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçek yap?s?n?n kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyum sergiledi?ini kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Ö?retmen Rotasyon (Zorunlu Yer De?i?tirme) Ölçe?i'nin temel teknik ve idari bilgileri a?a??da sunulmu?tur:

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Genellikle **Likert Tipi Derecelendirme** kullan?lm??t?r (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a 5'li veya 7'li derecelendirme).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?retmenler (Teachers)

Age Group: Genellikle **Yeti?kin** (18+ ya?, aktif olarak görev yapan ö?retmenler).

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti Milli E?itim Bakanl???'na ba?l? resmi okullarda görev yapan farklı bran? ve deneyim seviyelerindeki ö?retmenler.

Test Methodology: Anket yöntemiyle veri toplama, psikometrik test geli?tirme teknikleri (AFA, DFA, Güvenirlilik analizleri).

Anahtar Kelimeler

Rotasyon Stresi, Örgütsel Adalet, Yer De?i?tirme, Geçerlik, Güvenirlilik, E?itim Politikas?, Yönetimsel Alg?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: ORCID bilgileri kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: İlgili makalede yazarların kurumsal e-posta adresleri mevcuttur.

Correspondence Address: İlgili makalenin ilk sayfasında yer alan sorumlu yazarın kurumsal adresi geçerlidir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir makale kapsamında geliştirilmiştir. Ticari bir ücret bilgisi mevcut değildir. Akademik çalışmalarında kullanım için genellikle kaynak gösterilmesi yeterlidir.

Test Yılı: 2016 (Makalenin yayınlandığı yıl).

İzinler: Ölçeğin kullanım için orijinal makalenin yazarlarından izin alınması önerilir. Makale, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* dergisinde açık erişim olarak yayınlanmıştır.

Kaynaklar

Aşağıda, ölçeğin geliştirildiği orijinal akademik referans listelenmiştir:

Ahın, S., Beycioğlu, K., Sincar, M. ve Çakırkaya, F. (2016). Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(2), 267-287.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı aşağıdadır:

The original PDF can be downloaded here: [ogretmen-rotasyon-zorunlu-yer-degistirme-olcegi-toad.pdf](https://www.kuey.net/ogretmen-rotasyon-zorunlu-yer-degistirme-olcegi-toad.pdf)

Makalenin dergi linki: [kuey.net](https://www.kuey.net)

Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Detaylı maddelere ulaşmak için Ahın, Beycioğlu, Sincar ve Çakırkaya (2016) tarafından yayınlanan "Öğretmen Rotasyon (Zorunlu Yer Değiştirme) Ölçeğinin geliştirilmesi" başlıklı makalenin incelenmesi gerekmektedir.